

SLUTERKLÆRING

fra

Møde i Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitisk Kontaktudvalg i Nuuk den 6. juni 2023

Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitisk Kontaktudvalg har afholdt sit andet møde i Nuuk. Udvalget blev etableret den 4. oktober 2021 mellem Færøernes landsstyre, Grønlands Naalakkersuisut og Danmarks regering for at styrke samarbejdet om udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske spørgsmål og afholdt sit første møde i Tórshavn den 9. juni 2022.

Kontaktudvalget konstaterer, at behovet for et endnu tættere samarbejde er blevet nødvendigt på grund af usikkerhedsmomenter i verden, særligt indenfor udenrigs-, sikkerheds- og forsvarsområdet. Danmarks regering, Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut er indstillet på at samarbejde gennem dialog, information, inddragelse og fælles forståelse.

Ambitionen med kontaktudvalget er bl.a. at drøfte de sager, der krydser mellem overtagne og ikke-overtagne sagsområder, på en hensigtsmæssig måde for alle parter. Ambitionen skal understøttes af samarbejde og løbende dialog.

I. Informationsudveksling

Der foregår løbende informationsdeling, og Kontaktudvalget har fået informationer om den aktuelle udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske situation. Med udgangspunkt heri har udvalget bl.a. behandlet følgende udenrigspolitiske sager:

Skibstrafikken i farvandene ved Færøerne, Grønland og Danmark

Kontaktudvalget har fået en orientering om det aktuelle billede af skibstrafikken i farvandene ved Færøerne, Grønland og Danmark. Udvalget konstaterer behov for fortsat løbende, tæt informationsdeling og opfølgende dialog om emnet i de etablerede sikkerhedsinfrastrukturer.

Krigen i Ukraine

Danmarks regering, Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut fordømmer fortsat på det kraftigste Ruslands invasion af Ukraine og er enige om at opretholde maksimalt pres på Rusland, bl.a. via vedvarende hård kritik i relevante internationale fora og ved løbende at udvide og justere sanktionerne og sikre effektiv

implementering. Først og fremmest handler det om Ukraines suverænitet og ret til selvbestemmelse, men også om den globale og Kongerigets sikkerhed. Ruslands invasion har grundlæggende ændret den europæiske sikkerhedsorden. Alle tre regeringer er enige om at fortsætte støtten til Ukraine og opretholde maksimalt pres på Rusland. Udvalget værdsætter den tætte dialog om situationen og anerkender styrken i den vestlige, demokratiske verdens og ligesindede landes sammenhold.

Den udenrigspolitiske udvikling i Arktis

Kontaktudvalget har drøftet den udenrigspolitiske udvikling i Arktis. Der er enighed om fortsat at arbejde for lavspænding, fred og sikkerhed, videreudvikling af de arktiske økonomier og samfund, samtidig med at regionen beskyttes. Udvalget konstaterer, at det er vigtigt at fortsætte dette arbejde, selv om det er blevet vanskeligere i den nuværende geopolitiske situation. Først og fremmest som en konsekvens af Ruslands ulovlige og uprovokerede angreb på Ukraine. Udvalget lægger stor vægt på at holde konfrontationer med oprindelse andre steder i verden ude af Arktis. Og, når det ikke er muligt, minimere de skadelige effekter på Arktis og det internationale samarbejde om regionen.

Arbejdet med det kommende forsvarsforlig

Regeringen har tilkendegivet, at den ønsker at give Arktis og Nordatlanten høj prioritet i det kommende forsvarsforlig. Der er fra dansk side blevet orienteret om analyserne af Forsvarets økonomi og forhandlingerne om det kommende forsvarsforlig samt om den forventede videre proces. Kontaktudvalget konstaterer, at der har været en tæt og kontinuerlig informationsdeling og inddragelse af Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut. Der er enighed i udvalget om, at det tætte samarbejde med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut fortsætter frem mod indgåelsen af forsvarsforliget.

NATO-topmøde sommer 2023

Kontaktudvalget har drøftet forventningerne til det kommende NATO-topmøde i Vilnius i juli 2023, som især ventes præget af krigen i Ukraine. For Kongeriget Danmark er det en topprioritet at sikre, at Sverige bliver NATO-medlem forud for topmødet. Samtidig forventes et stort fokus på NATO's og de allieredes vedvarende støtte til Ukraine, byrdedeling, udmøntningen af den styrkede afskrækkelses- og forsvarsprofil, samarbejdet med NATO's globale partnere samt bredere udfordringer for euro-atlantisk sikkerhed. Kongeriget Danmark vil fortsat arbejde for at fremme fred og sikkerhed i Arktis, og forsvarrets tilstedeværelse skal sikre forbedret overvågning og suverænitetshåndhævelse samt bidrage til at varetage de allieredes og NATO's interesser i regionen. Udvalget konstaterer, at NATO-topmødet i Vilnius kan udgøre en vigtig milepæl i arbejdet med at styrke NATO politisk og militært, som krumtappen

for vores fælles sikkerhed og værn mod truslen fra særligt Rusland. Der er enighed om fortsat at støtte Ukraines forsvarskamp.

Det er fortsat fra færøsk side et ønske om at deltage på ministerniveau til relevante møder og topmøder i NATO-regi.

Samfundsberedskab som følge af Ukraine-krisen (kritisk infrastruktur mv.)

Kontaktudvalget har drøftet behovet for at styrke samfundsberedskab og robusthed i lyset af det ændrede trussels- og risikobillede, herunder særligt Ruslands angreb på Ukraine. Der er enighed i Kontaktudvalget om at styrke udvekslingen af erfaringer på området.

Orientering om at iværksætte en ny færøsk cyberstrategi

På mødet orienterede Færøernes landsstyre om en ny cybersikkerhedsstrategi for Færøerne, som indeholder en række initiativer og strategiske målsætninger, der tilsammen udgør en styrket cybersikkerhedsindsats.

II. Drøftelser af konkrete sager

a. Rammerne for samarbejde på det udenrigspolitiske område, herunder ift. konkrete sager

Kontaktudvalget har haft en drøftelse af de overordnede rammer for samarbejdet på det udenrigspolitiske område.

Drøftelserne har især vedrørt fælles mødedeltagelse, mulighederne for medlemskab for Færøerne og Grønland i eget navn i internationale organisationer, samt sager, hvor der som følge af den internationale sikkerhedspolitiske udvikling opstår sikkerhedsmæssige aspekter på overtagne områder.

Lovgivningen om indgåelse af folkeretlige aftaler tillader under visse forudsætninger henholdsvis Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut at opnå medlemskab i eget navn i internationale organisationer, der giver adgang til, at andre enheder end stater og sammenslutninger af stater kan opnå medlemskab i eget navn.

Regeringen og henholdsvis Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut er indstillet på yderligere dialog med henblik på en fælles forståelse af, hvilke internationale organisationer der konkret kan være tale om.

b. Strategisk partnerskabserklæring med USA

Udvalget er i forlængelse af tidligere drøftelser enig om fortsat at arbejde for at styrke samarbejdet om fred og sikkerhed med USA om Arktis og Nordatlanten. Udvalget

ønsker på den baggrund, at der i fællesskab arbejdes videre med at formulere et konkret forslag til strategisk partnerskabserklæring.

c. Arktisk ambassadør

Udvalget er enige om, at Grønlands Naalakkersuisut og Danmarks regering fortsætter dialogen om posten som arktisk ambassadør med henblik på at finde en løsning, som afspejler vores forhold til Arktis sammen og hver for sig.

d. Arktisk Råd

Udvalget ønsker at fastholde og styrke det fælles fodslag i Arktisk Råd, hvor det interne gode samarbejde fortsætter. Udvalget bekræfter, at på ministermøder i Arktisk Råd vil talerækkefølgen være Grønland, Færøerne og Danmark. Når de indholdsmæssige rammer for Kongerigets kommende formandskab for Arktisk Råd foreligger, vil der blive taget stilling til rollefordelingen under formandskabet, idet Grønland vil have en særlig rolle.

e. Status for arbejdet med en fælles Arktis politik

Udvalget noterer, at Færøerne har afsluttet arbejdet med en færøsk arktisk politik. Arbejdet med et fælles grundlag for Kongerigets Arktis politik igangsættes, når Grønlands udenrigspolitiske strategi er tiltrådt, således at en fælles tilgang kan foreligge i god tid, inden Kongeriget overtager formandskabet for Arktisk Råd i maj 2025.

Nuuk, den 6. juni 2023

Formand for
Naalakkersuisut Múte
Bourup Egede

Statsminister
Mette Frederiksen

Lagmand
Aksel V. Johannesen